

LA TOPONÍMIA EN LA GEOGRAFIA DEL MONTSEC RECUILL DE LA NOMINACIÓ DE LES PARTIDES DELS TERMES D'ALGUNS POBLES, QUE HI FAN REFERÈNCIA

Francesc FITÉ LLEVOT

En relació a la toponímia de les terres de Ponent, volia destacar dos aspectes: En primer lloc assenyalar la duplicitat que apareix dins la toponímia dels pobles i també dels noms de les partides de llurs termes, en les contrades no solament de les terres de Ponent, sinó també de tota Catalunya. Crec que un nombre important tenen a veure amb la Reconquesta i la tasca de repoblació. Un estudi acurat, que no pensem fer avui, ens ajudaria a l'estudi de la procedència dels repobladors de la Catalunya Nova, pervinguts de la Catalunya Vella. En el cas de les terres de Ponent, segurament provinents en un primer moment del Pirineu: Pallars Sobirà, Urgell, Alta Ribagorça, Cerdanya i posteriorment de la Ribagorça, el Pallars Jussà, la Baixa Ribagorça, la Noguera, la Segarra i el Solsonès. Certament un procés de devallament poblacional des de la Muntanya a les terres pre-pirinenques i del Pla.

Un aspecte a destacar, que aquí volem palesament assenyalar, és l'origen de molta d'aquesta toponímia, inspirada en el propi marc geogràfic del seu lloc d'ubicació. Un tipus de nominació dels llocs que apareix manifestada ja en la documentació de l'Alta Edat Mitjana. Nosaltres per aquesta ponència hem preparat un recull de topònims de partides de distints termes de pobles, que fan referència sobretot a la zona pre-pirinenca de les terres de Ponent, i que respon a les característiques esmentades. El nostre camp de recerca abraça la Baixa Ribagorça, la Noguera i alguns municipis del Pallars Jussà, el Solsonés i la Segarra, zona que d'altra banda defineix la carena del Montsec, conformada pels Montsecs de l'Estall, d'Ares, Rúbies i la Serra de St. Mamet. Volem dir, amb això, que les afinitats geogràfiques de paisatge, vegetació i fauna són prou semblants, per a què expliquin aquesta reiteració de topònims, amb llurs variants, tal com apareixen.

Si hem agafat solament el nom de partides dels distints termes, és perquè considerem que aquests noms o topònims han mantingut una més llarga durada o permanència. Per la documentació sabem que aquests topònims apareixen, en bona part, durant els segles XI-XII. Almenys són els testimonis més endarrerits que posseïm. A més a més del nom de les partides, hi hem volgut afegir la toponímia referida a serres, roqueres, barrancs i fonts, malgrat no sigui de forma

exhaustiva, per il·lustrar millor aquest capítol referit als trets geogràfics i ambientals. Es tracta, com hem pogut experimentar, d'una geografia viva que està en perill d'extinció. I, malgrat sigui d'una forma minça, hem volgut fer esment també d'un grup de topònims propis del món rural medieval (Les franqueses, sorts, bancals, vedat, trilles, la peixera...), que interessen en tot cas als historiadors i antropòlegs.

L'afegiment de topònims propis de pobles com Queralt (poble desaparegut) Coll-del-Rat, Estanya, Ametlla, Colobor (poble desaparegut), Conill (poble desaparegut), Aspremont (poble desaparegut), La Clua, Artesa, Les Conclues, Monclús (poble desaparegut), segurament haurien completat aquestes aportacions. Igualment hem omès els noms propis de masos, masies, noms de cases i de finques, ubicades dins de les partides esmentades. Nosaltres considerem que, exceptuant uns pocs topònims, són d'origen més recent i d'estudi més complex que el que aquí ens hem plantejat.

Sense assolir un criteri massa estricte, hem classificat els topònims en llistes més o menys unitàries referides: A serres o roqueres, a barrancs, fonts, obagues, solanes, clotades, planes, vallades i un nombre indeterminat referit a les peculiaritats del terreny com guixassos, pedrisses etc... Un altre apartat es refereix a vegetació i fauna. Els topònims rurals s'afegeixen als de les peculiaritats del terreny.

Els termes estudiats són els següents:

La Noguera: Tartareu, Montsonís, Artesa, Marcobau, Foradada, Rubió, Baldomà, Vall-llebrera, Anya, Collfred, Alentorn, Lluçars, Alós de Balaguer, Tudela de Segre, Ceró, El Gos, La Força, Coll del Rat, Camarasa, La Donzell, Ventoses, Bellmunt d'Urgell, Montgai, Butsènit, Montmagastre, Montargull, Penelles, Monclar. Dins la *Vall d'Ager*: Ametlla, Agulló, Fontdepou, Millà, Masos de Millà, Corsà, Vilamajor, Cas, Ager, Règola, Oroners (poble anegat), St. Just, Baronia de St. Oïsmè.- Algerri, Ivars de Noguera, Castelló de Farfanya, Alberola, Santalinya, Camarasa, La Figuera, Préixens i Vall d'Ariet.- *La Segarra*: Comabella, Vicfred, Castellnou de les Oluges.- *Solsonès*: Besora, Biosca, Lloberra.- *Pallars Jussà*: Covet, Biscarri, Toló, St. Romà d'Abella.

Baixa Ribagorça: Estanya, Natxà, Baells, Tolva, Estopinyà, Purroi, Calladrons, Ciscar, Entença, Casserres, Camporrells, Fet, Finestres, Montfalcó, Estall, Viacamp, Lluçàs, Soriana.

NOTA: En relació al terme barranc, com adelantarem, volem destacar que el terme s'imposa tardanament. En els segles XI-XII s'empra generalment els termes «Rivum» o «torrentem», en la documentació. És un tema que mereix un estudi acurat, encara per fer. Hi ha exemples d'aquests antics topònims. A Agulló (Vall d'Ager) apareix el Barranc del *Torrent*; també existeix la partida de Respluga, que en els documents ja especifica com «rivum Speluncham».

També volem destacar les diferents accepcions entorn a *marull*, *marunyà* que sembla es refereixen a un tipus de cultiu o planta. Almenys així ho creu el doctor Manuel Riu, que apunta la possibilitat que St. Llorens de Morunys tingués aquest origen. El terme surt nombroses vegades i apareix emprat també com nom de partida tal com podreu comprovar.

I:

L'Espinal (Biscarri, Tartareu); Pujol (Montsonís, Àger); Pui (Àger); Pujal (Alos de Balaguer); Aspujal (Marcobau); Puial (Estanya); Puiasol (Natxà); Els Pujols (Besora); Tossal del Pujol (Alós de Balaguer); Tossal (Alós de B., Comabella, Covet, Baldomà); Tossalet (St. Just, Anya); Tossal del Conill (Vilves); Tussals (Tolva); La Tossa (Castelló de Farfanya, Algerri); Tossalet de les Forques (Baldomà); Tossal de Montservó (Alós de B.); Tossal Roig (Ivars de Noguera); Tossal del Prat (Alós de B.); Tossal del Castellàs (Alós de B.); Pedres Picades (Estopinyà); La Tartera (Estall); La Rentsclera (Camarasa); Geguints (Santalinya); Les Arroquetes (Santalinya); Queralt (Santalinya); Morrerà (Santalinya); Roca dels Passos (Corsà); Roca Negra (Santalinya); Roca Roja (Santalinya); Roca Forada (Àger); Pedra Rodona (Alós de B.); Los Bufants (Alós de B.); Cinglo Roig (Alós de B.); Roca Llisa (Auberola); Les Piques (Rubió); Costes (Algerri, Purroi); Tallades (Algerri, Baells); Tallada (Estopinya); La Feixa (Biscarri, Alós de B.); La Serra (Lluçàs, Natxà, Monclar, Calladrons, Ciscar, Cas, Casserres, Camporrells, El Gos, Penelles, Ceró); Les Serres (Àger, Millà); La Serreta (Lluçàs); El Serrat (Montmagastre, Règola, Lluçàs); Serrat del Teuler (Estall); Serrat de Borrec (Àger); Serra Grossa (Santalinya, Baells, Ametlla); Terràliga (Artesa de Segre); Monterol (Àger); Volterol (Natxà); Llomà (Pilzà); Cap del Comte (Ivars de Noguera); L'Astinclosa (Ivars de Noguera); Les Pedrisses (Ivars de Noguera); Pedreres (Natxà); Pedrissa (Estall, Camarasa, Àger); Pennaroja (Àger); La Penna (Àger); Pennavera (Casserres); Serrat Llarg (Vall-llebrera); Puig-Gros (Vall-llebrera); Picó de la Guineu (Corsà); Serra de Mondeví (Masos de Millà); Serrat Llarg (Àger, Vilamajor); Puitarro (Montmagastre); Puig Negrell (Sorianà); Picó de la Fita (Montfalcó); Los Monts (Camporrells, Millà); Les Roques (Bellmunt d'Urgell, Entença, Finestres, Toló); Les Forques (Marcobau); Serra de les Forques (Coll del Rat, Santalinya); Tossalet de les Forques (Baldomà); Costa de les Forques (Biosca); Solana de les Forques (Santalinya); Planta de les Forques (Vilamajor); La Fita (Pilzà); Clenxa del Pinar (Casserres); Sucarrada (Finestres, Corsà); Les Tinyoses (Corsà); Les Gavarres (Ventoses); Rocafort (Coll del Rat); Muntanyà (Besora); Serra Devesa (Tudela de Segre); Serra de Montroig (Camarasa).

II:

Esponal (Monclar, Estall, Santalinya); Bordes (Covet); Bordonera (Corsà); La Devesa (Collfred, Montmagastre, Ventoses); Les Deveses (Vilves); Serra Devesa (Tudela de Segre, Millà, Rubió, Auberola, Vicfred); Aubac (Montmagastre); Obagues de Frasom (Santalinya); Aubagues (Ceró, Baells, Comabella); Obaguelles (Casserres); Obagues de les Alters (Baronia de St. Oïsmè); Obaga Extremera (Estall); Obaga del Sastre (Alós de B.); Buïga (Butsènit); Barranc de la Buïga (Biscarri); Buïgueta (Artesa de Segre); Buïga Vella (Ametlla); Solà Roig (Baldomà); Solana (Baldomà); Solà (Oroners, Viacamp, Estanya, Auberola, Montfalcó); Font del Solà (Casserres); Solanes (Finestres, Cas, Fontdepou); Solanes de Montroig (Santalinya); Solans (Tartareu); Solés (Artesa de Segre); Barranc de l'Espert (Ivars de Noguera); Barranc de les Segues (Natxà); Coll de Saganta (Natxà); Font de Saganta (Estopinyà); La Sogada (Ivars de Noguera); Congost (Alós de B., Tolva, Estopinyà); Barranc dels Llidons (Algerri); Barranc de Colobor (Àger); Barranc de Finestrelles (Àger); Barranc de l'Esquirol (Baells); Barranc del Reguer (Tartareu); Barranc del Sabinal (Baells); Els Torrents (Vall-llebrera, Anya, La Donzell, Tudela de S.); Els Tollis (Montclar, Estall, Santalinya); Lo Riu (Pilzà); Riu sec (Tolva); Barranc de l'Aigua Clara (Àger); Font del Llop (Estanya); Font de la Guineu (Estanya); Barranquills (Àger); Barranc del Torrent (Agulló); Fonts Fredes (Ametlla); Font Grossa (Ametlla); Barranc Fosc (Vilamajor); Barranc de la Badina (Vilamajor); Barranc de Pennavera (Casserres); Font del Ciré (Àger); Fontanelles (Santalinya); Barranc del Salt (Santalinya); Font del Coscollar (Fontdepou); Font del Llucós (Ivars de Noguera); Font de l'Obac (St. Romà d'Abella).

III:

Pas del Llop (Àger); Portell de Claramunt (Àger); Coll d'Agulló (Agulló); Portell del Grau (Àger); Coll d'Ares (Àger); Pertusa (Corsà); Coll de Farrús (Alós de B.); Pas Nou (Montsec); Pas de l'Os (Montsec); Pas de l'Osca (Ametlla); Pas dels Pous del Gel (Montsec); Canal de Xurulla (Àger); Canal de l'Embut (Àger); Roca dels Passos (Corsà); Canals (Millà); Coll d'Alzina (Montmagastre); Coll de Saganta (Natxà); Collada (Vall d'Ariet); Collades (Alós de B., Pilzà, Viacamp); Collet (Santalinya); Els Colls (Finestres); Colladeta (Ametlla); Cullell (Àger); Coma (Santalinya, Àger, etc.); Comarducs (Baldomà); Comes (Montmagastre, Ventoses, La Figuera, Lluçàs de Noguera, Comabella, Foradada, Ivars de Noguera); Comella (Bellmunt d'Urgell, Alentorn); Comelles (Besora); Comellà (Tudela de Segre); Comellàs (La Figuera); Comafiguera (Montclar); Comadarques (Marcobau); Coma Mora (Fet); Els Coms (Alós de B.); Coma La Badia (St. Just); Coma el Roure (Alós de B.); Comaplens [Comaplens] (Ciscar); Vall (Ivars de N., Foradada, Camarasa, Santalinya); Les Avals (Calladrons); La Vall d'Arnàs (Santanlinya); Les Valls (Biosca); Al vall (Àger); Valldauma (Alós de B.); Mondevals (Baells); Vall-Fred (Vall-llebrera); Valiris (Toló); Prats (Natxà, Soriana, Tolva, Casserres); Prat Filosa (Biscarri); Tossal del Prat (Alós de B.); Prat d'Auba (Santalinya); Clot (Biscarri, Marcobau); Los Clots (Alentorn, Vilves, Entença); Barranc dels Clotassos (Toló); Clot de l'Ametlla (Vilves); Clot Fondo (Ametlla); Clot la Coma (Castellnou de les Oluges); Clot l'Aixa (Masos de Millà); Clot de l'Arnella (Santalinya); Clota (Estopinyà); Clot de Cot (Casserres); Clot d'Oresa (Tudela de Segre); Clot de Mola (Camporrells); Molar (Camporrells).

IV:

Pla d'Agulló (Àger); Asplanells (Artesa); Amplanes (Castelló de Farfanya); Plans del Castellà (Força, La); Castellot (Artesa de S.); Los Plans (St. Romà d'Abella, Alentorn, Entença, Cubells, Vilves, Preixens, Camarasa, St. Just); Planella (Àger, Millà, Pilzà, Montfalcó); Les Planelles (Collfred, Montsonís); Lo Pla (Àger, Agulló, Artesa de Segre, Anya, Montargull, Agulló); Les Planes (Butsènit d'Urgell, Artesa de S., Vall-llebrera, Baldomà, Ventoses, Calladrons, Ceró, Besora); La Plana (Castelló de Farfanya, Baells, Penelles); Plana de l'Horta (Millà); Los Planassos (Alentorn); Lo Planell (la Figuera); Planavadal (St. Just); Lo Conreu (Toló); Escampells (Ceró); Lo Conreu (Toló); Alcamp (Alós de B.); Campellet (Purroi); Campvell (Camarasa); Camps (Siscar, Calladrons); Regalet (La Figuera); Regatell (Estopinyà); Reguera (Vall d'Ariet); Regal (Estall); Regassol (Àger); Barranc del Reguer (Tartareu); Plana de l'Horta (Millà); Horta (Collfred, Artesa de S., Montsonís, Ceró, Algerri); Horts (Montclar); Agunoves (Toló); Baulons (Tartareu); Doll de Cabrera (Baronia de St. Oïme); Cadolles (Montgai, Auberola); Los Tolls (Montclar, Estall, Santalinya); Coplles [Coples] (Calladrons: sentit dubtós).

V:

La Múria (Alós de B., Estopinyà); Murial (Santalinya); Llena (Tolva); Currilà (Algerri); La Marrada (Baells); Les Marrades (Soriana); Anyals (Estall); Rasset (Estall); Salines (Castellnou de les O., Camarasa); Fontsalada (Camarasa); Salí (Santalinya); Barranc Salat (Santalinya, Tartareu); Palous (Camarasa); Boada (Camarasa); Brocart (Santalinya); Codines (Vicfred); Codol (Besora); Cudinal (Santalinya); Guixassos (Biosca); Bassalls (Santalinya); Bassa Llaguna (Purroi); Les Llaünes (Àger); La Llaguna (Alós de B.); Los Estanys de Colabor o la Mare de Déu (Àger); Aspres (Santalinya, Àger); Aspre (Àger); Corbansé (Santalinya); Cananell (Santalinya); Canelles (Calladrons); Les Ribades (Santalinya); Les Riberes (Calladrons); Marfac (Santalinya); Eral (Tudela de Segre); Eral (Àger); Sallent (Àger); Sallents (Préixens, Natxà); Les Massanes (Ciscar); La Massana (Biscarri); Muga (Pilzà); Muguera (Calladrons); Cerelluga (Pilzà); Terrés (Pilzà); Eubas (Purroi); Les Llaurades (Àger); Gravetes (Àger); Currinyà (Àger); Currandes (Àger); Esplugues (Abella de la

Conca); Respluga (Àger); L'Espluga (Santalinya); Serra de l'Espluga (Santalinya); Coves (Masos de Millà); Coromina (Biscarri); Cobarius (Montargull); Les Rodines (Vilves); Galmosa (Vilves); Anaguda (Alós de B.); Ananperes (Alós de B.); Bosc de Sarral (St. Just); Escorrunxos (Ametlla); Triapolls (Tartareu); Rivellera (Règola, Àger); Escots (Règola); Delapart (Àger); Verbell (Àger); Llevador (Àger); Botador (Àger); Mo (Àger); Corb (Àger); Llaner (Àger); Peguer (Àger); Cortines (Àger); Culties (Àger); Guardiola (Règola); Lluana (Àger); Retou (Àger); Vilars (Vilves, Baldomà); Vilot (Auberola); La Peixera (Montgai, Àger); Font de Miralles (St. Llorens d'Ares); Llenguadera (Masos de Millà); Narta (Ametlla, Àger); Cipells (Ametlla); Serra Mora (Tartareu); Morà (Àger); Tubany (Règola); Les Trilles (Auberola, Ivars de N., Àger); Tàpies (La Figuera); Llidàs (Camarasa); Quadra (Camarasa); Quadreta (Penelles); Quadres (Vicfred); Quadros (Àger); Merita (Camarasa); Prilló (Biosca); Aimà (Santalinya, Àger); La Teulera (Toló, Lluçàs, Baldomà, Àger, Santalinya); Teuleria (Ventoses); Font dels Teulers (Casserres, Baronia); Mallhomens (Toló); Sorteta (Baells); La Sort (Àger); Les Sorts (Calladrons); Les Franqueses (Àger); La Pleta (Montgai); Les Pletes (Montargull, Montmagastre); Forns (Purroi); Fornons (Biscarri); Bancals (Viacamp); Conreu (Toló).

VI:

Marinyol (Tudela de Segre); Marulls (Baells); Marunyà (Àger); Cova de la Maruga (Corsà); Pujamarell (Àger); Púdiés (Montclar); Chuncar (Natxà); Junquets (Baldomà); Rebolleda (Vall d'Iriet); Reboll (Ametlla); Empriu (Montgai, Natxà, Covet, Vilves); Mallols (Covet, La Força); Toll del Mallol (Collfred); Alvinyet (Castelló de Farfanya); Vinyasses (Entença); Vinyagrau (Entença); Vinyars (Finestres); Vinyetes (Montclar, Montfalcó); Malloles (Montfalcó); Bosquet (Montmagastre, Corsà); Bosc (Anyà, Baldomà, Finestres, Santalinya); Alzina de la Centella (Estall); Boix (Llobera); Llorenteu (Santalinya); Ciré (Àger); Curronyà, Currandes (Àger); Font del Llucó (Ivars de N.); Plantius (Baells); Plandemates (Àger); Ferigola (Tolva); Salze (Estopinyà); Garriga (Lluçars); Garrigues (Artesa de S., Coll del Rat, Butsènit, Ivars de N.); Mata (Vilves, Corsà); Serra de les Mates (Millà); Coscoll (Montclar); Coscolla (Baells, Fontdepou); Coscollar (Santalinya); Plantius (Baells); Les Plantes (Collfred); Font del Boix (Pilzà); Clenxa del Pinar (Casserres); Perera (Estopinyà); Argelagà (Alós de B.); Malagostà (Alós de B.); Ginera (Alós de B.); Almú (Alós de B.); Nençal (Alós de B.); Romerals (Algerri, Ciscar); Barranc dels Llidons (Algerri); Savinosa (Estall); Savinós (Finestres); Barranc de les Savines (Baells); Font del Savinal (Àger); Juars (La Figuera); La Figuerola (Alós de B.); La Pineda (Vall-llebrera, Baldomà); Pinera (Anyà); Pinell (Corsà); Espins (Corsà); Freixeneres (Covet); Els Falcons (Penelles); Els Pardals (Purroi); Font del Llop (Estanya); Barranc de l'Esquirol (Baells); Picó de la Guineu (Corsà); Barranc de les Arnes (Millà); Clotet del Llop (Masos de Millà); Roca el Volter (Masos de Millà); Caragol de Graelles (Àger); La Grallera (Auberola); El Graller (Àger); La Colomera [Cova] (Corsà).

Documentació històrica d'alguns dels topònims citats, extreta de l'Antic Arxiu Capitular de Sant Pere d'Àger. (Primeres referències).

Per no allargar massa, oferim només les referències primeres dels topònims. Un treball més acurat hauria portat a oferir totes les variants lèxiques, nombroses en els diferents documents.

Topònim	any	document	arxiu i fons	forma documentada
Vebell	1080	2403	ACL, f. A., c. 172/ Tch 112	«Verbel» (Àger)
Ciré	1083	4209	BDC, Car. 2033 / Tch 125	«cireses» (Àger)
Coll d'Agulló	1048		Sanahuja, Ap. 14, p. 325 sq.	«collum de Agulio» (A.)

Topònim	any	document	arxiu i fons	forma documentada
Coll d'Ares	1110	2081	ACL, f. A., c. 171/Tch 195	«collum Aras» (A.)
Coma	1048	4081	BDC, Car. 1564 / Tch 23	«comes» (A.)
Cortines	1055	Cart A.,	305, fol. 136v-137v/Tch 35	«cortines» (A.)
Pujol	1055	Id.	Id. Id.	«Pugol» (A.)
Delapart	1041	4038	BDC, Car. 2188 / Tch 11	«Delapart» (A.)
Respluga	1141	1761	ACL, F. A., c. 172/Tch 268	«Redespluga» (Rivum Spluga) (A.)
Graells	1068	2326	ACL, f. A., c. 172/Tch 82	«Gradilger» (A.)
Guardiola	1048	2383	Id. Tch 26	«Guardiola» (Règola)
Llaünes	1174	1761	ACL, f. A., c. 171/Tch 427	«Plan de lagunes» (A.)
Marunyà	1041	4038	BDC, Car. 2188/ Tch 11	«Marungano» (A.)
	1039	Sanahuja,	Ap. 6, p. 318-319: a les	afrontacions d'Artesa: «ad ipso Maruniol»
Monterol	1061	1965	ACL, f. A., c. 171/ Tch 48	«Monterolo» (A.)
Morà	1041	4038	BDC, Car. 2188	«Morana» (A.)
Peguer	1041	Id.	Id.	«Palgarolo» (A.)
Noet	1048	2383	ACL, f. A., c. 172	«Nozoris» (A.)
Plandemates	1153	1912	ACL, f. a., c. 171/ Tch 296	«Plan de Matas» (A.)
Aspre	1063	712	APA/ Tch 55	«Aspre» (A.)
Aspre	1102	4004	BDC, Car. 2129 / Tch 175 Villanueva IX, Ap. XVIII	«Ad Asperum» (A.)
Pujamarell	1176	2378	ACL, f. A., c. 172/ Tch 450	«Puga Marell» (A.)
Quadros	1173	1960	ACL, f. A., c. 171/ Tch 413	«Quadros» (A.)
Regaçol	1081	1069	Id. Tch 136	«Regacolo» (A.)
Sallent	1081	364	Id. Tch 116	«Sallento» (A.)
Pla	1041	4038	BDC, Car. 2188	«ipso Plano» (A.)
Plana	1092	1606	ACL, f. A., c. 171/ Tch 145	«Allodia Plana» (Estanyà)
Serra	1067	4034	BDC, Car. 2143 / Tch 79	
		30	Font Rius, p. 54-55	«Serra» (A.)
Tosca	1178	1917	ACL, f. A., c. 171/ Tch 471	«Toscha» (A.)
La Vall	1140	355	Cart. A.f.355r, BDC/Tch 262	«Ad ipso Val» (A.)
Salze	1067	4034	BDC, Car. 2143	«Val de Salge» (Santalinya)
Serra Espadella	1039	Sanahuja,	Ap. 6, p. 318-319:	afrontacions d'Artesa: «Serra de la Spatella»
Serra Llobar	1037	2205	ACL, f. A., c. 172 /Tch 5	«Serra Lobar» (Biscarri)
Roca Tallada	1094	4132	BDC, Car. 1000 / Tch 149	«Roca Talada» (Montmagastre)
Solà	1094	Id.	Id. Id.	«Solario» (Id.)
Solanelles	1094	Id.	Id. Id.	«Solanelas» (Id.)
Solà	1090	1940	ACL, f. A., c. 171 /Tch 140	«Solano» (Id.)
Mata	1102	1202	Id. Tch 174	«Mata» (Id.)
Espluga	1174	4002	BDC, Car. 2118 / Tch 430	«Spluga» (Id.)
Figuerola	1104	1484	APA / Tch 179	«Figuerola» (Id.)
Grallera	1010	4177	BDC, Car. 312 / Tch 1	«Gralera» (Id.)
Clotes	1087	4241	BDC, Car. 923	«Clotas» (Estanyà)

Abreviatures: normals (f = fòlia, p. = pàgina; Ap. = apèndix; cart. = cartoral); A.: Àger; ACL: Arxiu capitular de Lleida; ACU: Arxiu capitular d'Urgell; BDC: Biblioteca de Catalunya; APA: Arxiu parroquial d'Àger; Car: J. Caresmar (*Compendio de todos los documentos existentes en el antiguo archivo capitular de San Pedro de Àger; Àger 1768, Ms.*); Font Rius: *Cartas de población y franquicia de Cataluña*, Barcelona 1969; f. A., c.: Fons d'Àger, calaix; Sanahuja: *Historia de la Villa de Àger*, Poblet 1961; Tch: Tesi doctoral de Ramon Chesé Lapeña, *Colección diplomática de San Pedro de Àger (1110-1198)*, Saragossa 1973, dactil. inèdita; Villanueva: *Viaje literario a las Iglesias de España*, vol IX, 1821.

Nota: En els documents de la BDC oferim també la numeració antiga del document, car és la que cita J. Caresmar; i també la numeració que se segueix mantenint en els arxius ACL i APA.

Debat: La discussió versa especialment entorn del topònim Marunyà.

LLUC

En la comunicació presentada al VIIè Col·loqui (Mallorca) (ONOMÀSTICA B.I., n.º X, p. 29-41), *Aproximació a la Toponímia mossàrab balear*, per J. MASCARÓ PASARIUS, partint de cèdules redactades per Joan COROMINES, es plantejava el problema de l'origen dels «Lluc» (Lluc, Llucmajor, Llucalcari, etc.) de les Illes. Podrien aportar clarícies (o potser crear objeccions a les teories dels autors) les dades aportades per la comunicació que la nostra consòcia, Marianne MULON, de París, presentà al Col·loqui d'Onomàstica romànica de Dijon (1981; actes publicades el 1982): *Survivance du latin Lucus dans la toponymie du domaine de la langue d'oil*, on, després d'una interessant bibliografia sobre la descendència de «Lucus», assenyala i situa més de dos-cents topònims contenint «Lu», «Luc», «Luz», etc.; pertanyents a la França septentrional.